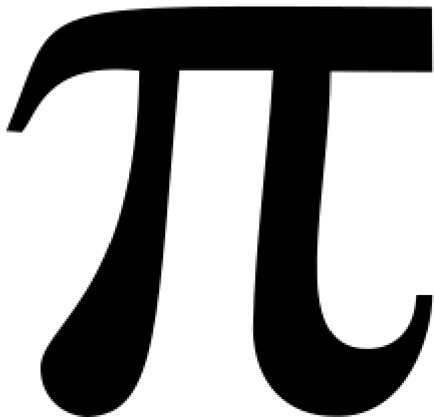
Wikipedia

Pi greco

Ła costante matemàtega **π** (ła se scrive **pi** 'ndove łe letere greche nò son disponibiłi) ła xè dopàra multisimo in matemàtega e fixica. 'Nte ła giometria piana, el π vien definio cofà el raporto tra ła çirconferènsa e 'l diamètro de un sercio, o anca cofà l'area de 'n sercio de ragio 1. Un grando numaro de libri de uncò de anałixi matemàtega i definise 'l π dopàrando łe funsion de trigonometria, par exenpio cofà el pì picenin numaro stretamènte puxitivo par cui *sen(x)=0* opùr el pì picenin numaro che divìxo par 2 anuła cos(x). Tute łe definision son uguałi.

Sinboło de'l Pi greco

π 'l xè conosuo anca cofà ła **costante de Archimede** (da nò confondar cò i numari de Archimede), ła **costante de Ludolph van Ceulen** o **numaro de Ludolph**. Invese, a un'idea comun, π nò 'l xè na costante fìxica o naturałe, cuànto pìtosto na costante matemàtega definia in modo astrato, indipendènte da łe mixure de caratere fìxico.

Łe prime 64 çifre deçimałi de π son:

3,14159 26535 89793 23846 26433 83279 50288 41971 69399 37510 58209 74944 592

Ìndaxe

Formułe che uxae cò 'l π

Giometria

 *Par savèrghene de pì, vardarse ła voxe **giometria**.*

- Ła çirconferènsa de un sercio o de na sfera de ragio *r*:

$$C = 2\pi r$$

- L'area de un sercio de ragio *r*:

$$A = \pi r^2$$

- L'area de un'ełise de semiasi *a* e *b*:

$$A = \pi ab$$

- El vołume de na sfera de ragio *r*:

$$V = \frac{4}{3}\pi r^3$$

- Ła superficie de na sfera de ragio *r*:

$$S = 4\pi r^2$$

- El vołume de un siłindro de altesa *h* e ragio *r*:

$$V = \pi r^2 h$$

- L'area de ła superficie de un siłindro de altesa *h* e ragio *r*:

$$S = 2\pi r \cdot (r + h)$$

- Angołi: 180 gradi son uguałi a *π* radiànti.

Fìxica

 *Par savèrghene de pì, vardarse ła voxe **fixica**.*

- Periodo de osiłasion de'l pendoło]]

$$T = 2\pi\sqrt{\frac{l}{g}}$$

- Trasformàda de Fourier

$$\mathcal{F}f(\omega) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}}\int_{-\infty}^{\infty} f(t)e^{-i\omega t}\,\mathrm{d}t$$

- Princìpio de indeterminasion de Heisenberg

$$\Delta x \Delta p \geq \frac{h}{4\pi}$$

- Ecuàsion de canpo de Einstein de ła rełatividà xenèrałe

$$R_{ik} - \frac{g_{ik}R}{2} + \Lambda g_{ik} = \frac{8\pi G}{c^4}T_{ik}$$

- Forsa de Coulomb

$$F = \frac{|q_1 q_2|}{4\pi\epsilon_0 r^2}$$

Varda anca

- Sercio
- Matemàtega
- Fìxica
- Superficie

Controło de autorità	LCCN (EN) sh85101712 (http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85101712) · GND (DE) 4174646-6 (https://d-nb.info/gnd/4174646-6) · NDL (EN, JA) 00562015 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00562015)